

הַמְּלִכָּה הַגְּבוּרָה לְדַוֵּי עַלְמֵי עוֹלָמֵינוּ



סֵפֶר

# זֵהָר הַקְּדוֹשׁ

עַם בְּאוֹר  
הַתְּהִלָּה וְהַכְּבוֹד

עֵינֵי וְקִרְבֵי יֵשׁוּעָה מִן שְׂמֵי אֱלֹהִים

הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ הַמְּבַרְכֵינוּ

מאמר לפרשת תולדות

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"  
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה  
על שם נ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביהצירא זיע"א

מהדורת קרן שלום ברמה



## חינוך הקטן לברכת המזון

**אָמַר הַהוּא יְנוּקָא אָנָּא אַבְרָךְ. אָמְרוּ, אַתְּ בְרִיךְ, וְלָךְ יְאוּת לְבָרְכָא.**

### הַפְתָּר וְהַפְּבוֹד

**במאמר זה יבאר הינוקא, שחייב אדם לחנך את בנו לברך ברכת המזון וליתן לו כוס של ברכה, ושעל ידי הברכות ממשיכים שפע אל השכינה, ושמי שלא מחנך את בנו מביא עליו קללה, ולכן אמר הינוקא שראוי ליתן לו כוס של ברכה לברך כיון שהוא נתחנך במצוות ויודע לברך כראוי.**

**אָמַר הַהוּא יְנוּקָא - אמר אותו הינוקא, המזון, אָמְרוּ - לו החברים, אַתְּ בְרִיךְ אָנָּא אַבְרָךְ - אני אברך ברכת וְלָךְ יְאוּת לְבָרְכָא - אתה תברך ולך נאה**

### מקורות וציטוטים

עכ"ל. ועל פי זה ביאר בהגהות מהרח"ו, וז"ל: אין תימה איך היה מברך והוא היה קטן, כי אם יודע למי מזמנים סג, וכן הלכה דלא בעינן פורח. עכ"ל. ואפשר לומר דכוונת מהרח"ו דהינוקא ס"ל כדעת הר"ף, דקטן היודע למי מברכין אפילו הוא בן ט' או י' הרי זה מצטרף לזימון. וס"ל שאף יכול בעצמו לזמן. אמנם עדיין צ"ב בדומנם היו רגילים שהמזמן את ברכת הזימון מוציא את האחרים גם בברכת המזון, וזה בודאי אין קטן שמחוייב מדרבנן יכול להוציא את האחרים שחייבים מן התורה [כמבואר במג"א סי' קצט סק"א].

**וראה** עוד בגמרא (שם כ:). באמת אמרו בן מברך לאביו, ועבד מברך לרבו ואשה מברכת לבעלה, אבל אמרו חכמים תבא מארה לאדם שאשתו ובניו מברכין לו וכו', הכא במאי עסקינן כגון שאכל שיעורא דרבנן דאתי רבנן ומפיק דרבנן. ע"כ. וברשב"א (שם): והא דקתני וכן מברך לאביו, בשעונה אחריו מה שהוא אומר, והכי אוקמה בירושלמי (ה"ג), וכן דעת הראב"ד. וראה בטור (א"ח סי' קפ"ו) וז"ל: קטן חייב בברכת המזון מדרבנן כדי לחנכו במצוות, וההיא דבן מברך לאביו מיירי כשאכל שיעור דרבנן. ע"כ. ולפי זה יש ליישב באופן אחר שאכל רק שיעור דרבנן ולכן יכול היה להוציא את הגדולים ידי חובתם.

**וראה** מה שכתב בזה הבן איש חי בשו"ת סוד ישרים (ח"א שאלה ג) וז"ל: ואמרתיו בס"ד בענין הינוקא בספר זוהרה, שרצה לברך הוא על הכוס, כי נלחם עם רבי אלעזר בן רבי שמעון בר יוחאי וחביריו במלחמתה של תורה והודו לו, אף על גב דבאמת דרכם דהמברך על הכוס הוא יברך ברכת המזון לבדו, והמסובין יוצאין ידי חובה בברכה בשמעם הברכה מפיו, ואיך הקטן יוציא הגדול במצוה דאורייתא, ואמרתיו דודאי דאותה הפעם הם ברכו כל אחד ואחד לעצמו, אך נטילת הכוס היא מצוה דרבנן ואינה חיוב, ואחר דבאמת הוא היה שלם במוחין גדולות ודינו כגדול ממש, הודו לו שהוא יקח בידו הכוס של ברכת המזון לברך עליו. עכ"ל. והיינו שנתנו לו לזמן על הכוס, אך ברכת המזון כל אחד ברכ לעצמו.

**א. לעיל (קצא):** אמר כבר הינוקא 'אנא אברך' אלא שהפסיק בדברי תורה עד הכא.

**והנה** בפסטות מהמשך דבריו שצריך האב לחנך את בנו במצוות הזימון משמע, שהינוקא היה קטן ולא הגיע עדיין למצוות, וא"כ צריך ביאור היאך קטן יכול לזמן, וביותר קשה דהרי בזמנם היה המנהג שהמזמן היה מוציא את המסובים גם בברכת המזון, וא"כ היאך יכול קטן להוציא את הגדולים המחוויבים מן התורה, וכבר הקשה כן בניצוצי יעב"ץ, וז"ל: 'טל כסא דברכתא וברך', תמיהא דהא ודאי שתינוק וקטן היה אותו ינוקא שלא היה ראוי להקרא איש בר מצוה, א"כ איך יתכן שיברך הוא ויוציא את הגדולים נגד מה שאמרו תבוא מארה וכו' לאדם שאשתו ובניו מברכין לו (ברכות כ: וכו', שוב ראיתי להלן (קצא). דינוקא גופיה מייתי ההיא דתבוא מארה וכו', ונראה שם דמפרש כשהאב אינו יודע לברך דווקא, אך לא נתיישב מה שהקשיתי. עכ"ל. אמנם בהגהות מהרח"ו (במקדש מלך לעיל קצא). ביארו על פי דברי הגמרא (ברכות מה:): אמר רבי יוחנן קטן פורח מזמנין עליו, תניא נמי הכי קטן שהביא שתי שערות מזמנין עליו, ושלא הביא שתי שערות אין מזמנין עליו וכו', **מאי לאו לאתיי קטן פורח, ולית הלכתא ככל הני שמעתתא, אלא כי הא דאמר רב נחמן קטן היודע למי מברכין מזמנין עליו.** ע"כ. וראה בטור (א"ח סי' קצט): א"ר נחמן קטן היודע למי מברכין מזמנין עליו, ופירש ר"ח דמיירי שנכנס בשנת י"ג ולא הביא ב' שערות ידועות שעדיין הוא קטן אלע"פ שהוא בשנת י"ג, ואם הוא יודע למי מברכין מזמנין עליו. ורב אלפס כתב ואנן לא סבירא לן הכי, כיון דקרי ליה קטן אפי' בן ט' שנים או י' אם יודע למי מברכין מזמנין עליו, וכן כתב הרמב"ם ז"ל שמצטרף בין לג' בין לי'. וה"ר פרץ חילק שמצטרף לי' ולא לג' וכ"כ רב האי שמצטרף לי' ולא לג'. ויש נוהגין לצרפו ע"י חומש שבידו ואינו מנהג. וא"א ז"ל תביא ההוא דירושלמי א"ר יוסי כמה זימנין אכלינא עם תחליפא אבא ועם בנימין בר שישא חביבי ולא זימנו עלי עד דאתיתי ב' שערות וכתב הלכך המהווה שבכולם אין עושין קטן סניף לי' לב"ה ולתפלה ולג' עד שיביא ב' שערות.

**אָמַר בְּמָה אֶתוֹן קִדְיָשִׁין, בְּמָה בְּרָכוֹת זְמִינִין לָבו, מַאימָא קִדְיָשָא,  
בְּגִין דְּלָא מְנַעְתָּוּן לִי לְבָרְכָא.**

**פְּתַח וְאָמַר, 'מוֹנֵעַ בָּר יִקְבְּהוּ לְאוּם וּבְרָכָה לְרֵאשׁ  
מְשִׁבִיר' (משלי יא כו). הָאֵי קָרָא בְּמִשְׁמְעוּ. אָבֵל**

### הַפְתָּר וְהַפְּבוֹד

פתח לבאר טעם הדבר שהאב מצווה לחנך את בנו לברך ברכת המזון, ותחילה הביא הברייתא שאדם שלא יודע לברך אשתו ובניו מברכים בשבילו אמנם תבוא עליו מארה מפניו שלא למד לברך.

**פְּתַח וְאָמַר הַיְנוּקָא לְפָרֵשׁ מַה שְׂכַתּוּב (משלי יא כו) 'מוֹנֵעַ בָּר יִקְבְּהוּ לְאוּם וּבְרָכָה לְרֵאשׁ מְשִׁבִיר', הָאֵי קָרָא בְּמִשְׁמְעוּ - פְּסוּק זֶה פִירוּשׁוֹ כְּמִשְׁמְעוּ, אָבֵל עֵתָה מִפְּרִשׁוֹ**

לברך<sup>2</sup>, אָמַר הַיְנוּקָא **כְּמָה אֶתוֹן קִדְיָשִׁין -** כמה אתם החברים קדושים, **כְּמָה בְּרָכוֹת זְמִינִין לָבו מַאימָא קִדְיָשָא -** כמה ברכות מזומנות לכם מאימא הקדושה שהיא השכינה<sup>3</sup>, **בְּגִין דְּלָא מְנַעְתָּוּן לִי לְבָרְכָא -** לפי שלא מנעתם אותי מלברך.

אחר שביקש הינוקא שיתנו לו זמן ולברך ברכת המזון,

### מְקוֹרוֹת וְצִיּוּנִים

גזול להקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, שנאמר (משלי כח כד) 'גזול אביו ואמו' וכו', ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר (דברים לב ו) 'הלוא הוא אביך קנן', ואין אמו אלא כנסת ישראל שנאמר (משלי א ח) 'שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן'. ע"כ. כי כאן בוהר שמדובר על חינוך בני ישראל במצוות, הנה נשמות בני' הם בנינים של זעיר אנפין ומלכות [כנסת ישראל] ולכן השכינה הנקראת 'כנסת ישראל' (כמבואר בשער מאמרי רשב" בתחילתו) היא נחשבת אימא של בני ישראל, אמנם להלן בהמשך המאמר איתא 'אימא ממש', ושם הכוונה לאימא עילאה, ראה בהערה שם.

**ד, ראה** במצוות דוד על משלי (שם): מונע בר - החדל למכור תבואתו בעת הצורך ומשמרה עד זמן היקיר, יקלוחו בני אומתו וברכה באה לראש המוכר שבר בעת הצורך כי הכל יברכוהו, והוא נאמר למשל על השפעת החכמה לזולת. ע"כ. והנה הזוהר כאן דורש פסוק זה על המונע מלחנך את בנו במצוות, ומפרש 'בר' מלשון בן שכן הוא תרגומו בארמית, וראה בגמרא (סנהדרין צא:) **שדרשו פסוק זה על מונע מזון רוחני של לימוד התורה למלמדה לאחרים**, וז"ל: אמר רב תנא בר בינא אמר רבי שמעון חסידא כל המונע הלכה מפי תלמיד אפילו עוברין שבמעו אמו מקללין אותו שנאמר (משלי יא כו) 'מונע בר יקבוהו לאום' ואין לאום אלא עוברין שנאמר (בראשית כח כג) 'ולאום מלאום יאמני' ואין קבה אלא קללה שנאמר (מבדבב כח ג) 'מה אקב לא קבה אל' ואין בר אלא תורה שנאמר (תהלים כו ב') 'נשקו בר פן יאנני'. ע"כ. וכפי הנראה הזוהר גם מפרש על דרך זה, ומפרש שמיידי על מניעת חינוך בנו למצוות, שדומה בזה למונע תורה.

**וראה** מה שכתב בזה המהר"ל בנתיבות עולם (נתיב התורה פ"ח): המאמר הזה כולו לבאר לך כמה גדול הוא אשר מלמד תורה לאחרים וכמה גדול זכותו, ואם אינו עושה עונשו גדול. וזה שאמר כל המונע הלכה מפי תלמיד אפילו עוברין מקללין אותו. וז"ל כי הוא בעל קללה והעדר גמור שעינו רעה בתורה ללמדה לאחרים ובשביל כך דבק בו ההעדר לגמרי, כי אצל התורה השכלית אין

וראה עוד מה שכתב הג"ר יצחק פלאגי בספר יפה ללב (ח"א סי' רא אות ב) וז"ל: **ואם רצה ליתן רשות לקטן לברך רשאי והיינו לקטן שהגיע לעונת הפעוטות יודע למי מברכין כמ"ש בשו"ע (בסמך קצ"ט ס"י),** ובזוהר פרשה בלק (קצא.) איתא 'ואי הוא ידע אצטריך לחנכה לבריה ולמיהא ליה כסא לברכא' ומאן דמונע ליה דלא יתחנך יקבוהו לאום מונע בר דלא לברכא קב"ה ולא יתחנך במצות יקבוהו לאום' וכו'. ע"ל. ומדבריו מבואר דלכל קטן היודע למי מברכין אפשר ליתן ברכת הזימון ולאו דווקא למי ששלם במוחין שלו, ולפי הן איש חי הג"ל רק לינוקא שהיה שלם במוחין שלו נתנו לזמן.

**אמנם** ראה בכף החיים (או"ח סימן קפו ס"ב) שסובר שהינוקא היה בן י"ג שנה ולכן בירך על הכוס ואף הוציאם בברכת המזון, וז"ל: וכן כתב בזוהר הקדוש פרשה בלק (דף קצ"א.) דמצוה לתת כוס של ברכה לבנו כדי לחנכו במצות יעו"ש. **ונראה** דהיינו כגון שהגיע ל"ג שנים **ויום אחד**. ע"ל. וראה בהערה להלן דברי התוספת והרשב"א בענין חינוך הקטן לברכת המזון.

**ב. ראה** לעיל (קפז:): אמרו הבו ונברך - אמרו החכמים תנו כוס ונברך, אמר איהו, אנא אברך - אמר להם הינוקא אני אברך, דכל מה דשמעתון עד הכא מנאי הוה - כי כל מה ששמעתם עד עתה ממני היה, ואקיים בי - ואקיים בעצמי מה שכתוב (משלי כב ט) 'טוב עין הוא יבורך', קרי ביה 'ברך' - דהיינו שהוא יברך ברכת המזון, מאי דשמעון - מה הטעם, בגין דנתן מלחמו לדל - לפי שנתן מלחמו לדל, כי מלחמו ומיכלא דאורייתא דילי אכלתון - מלחם ומאכל התורה שלי אכלתם. **וראה בגמרא** (סוטה לה:): ואמר רבי יהושע בן לוי, אין נותנין כוס של ברכה לברך אלא לטוב עין, שנאמר 'טוב עין הוא יבורך' כי נתן מלחמו לדל' אל תיקרי 'בורך' אלא 'ברך'. **ג. עפ"י** מקדש מלך. והיינו הגם שהשכינה היא מידת מלכות, ובעלמא כשנוכר בוהר בחינת אימא הכוונה למידת בינה, אמנם מצאנו שגם מלכות נקראת אימא, כמו שנתבאר בגמרא (ברכות לה:): אמר רבי חנינא בר פפא, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו

תִּגְנֵנָּה (ברכות כ:), כָּל בַּר נֶשׁ חַיִּיב בְּבִרְכַּת הַמְּזוּזָן. וְאִי לֹא יָדַע, אֶת־תִּיהָ אוֹ בְּנֵי מִבְּרַכִּין לִיהָ, וְתָבֵא מֵאֲרֵה לְתַהוּא גִבְרָא, וְדָלָא יָדַע לְבִרְכָא, עַד דִּיצְטָרִיף לְאֶת־תִּיהָ וְלִבְנֵי דִיבְרַכִּון לִיהָ.  
 וְאִי הוּא יָדַע, אֶצְטָרִיף לְחִנְכָא לְבִרְיָה, וְלִמְהַב לִיהָ כְּסָא לְבִרְכָא. וּמֵאֵן דְּמִנְע לִיהָ, וְדָלָא יִתְחַנְף, 'יִקְבוּהוּ לְאוּם'.  
 'מוֹנַע בְּר' דָּלָא לְבִרְכָא לְקוּדְשָא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִתְחַנְף בְּמִצּוֹת.

### תּוֹרַת וְהַבְּבֹר

שלא למד לברך, אומר שאם יודע לברך צריך הוא ללמד ולחנך את בנו לברך ברכת המזוזן ולזמן על הכוס, ומי שאינו עושה כן, המלאכים יפרשו את חטאו לפני השכינה הקדושה על זה שבכך מנע שפע הברכות ממנה.

וְאִי הוּא יָדַע - ואם הוא יודע לברך, אֶצְטָרִיף לְחִנְכָא לְבִרְיָה - צריך הוא לחנך את בנו לברך ברכת המזוזן, וְלִמְהַב לִיהָ כְּסָא לְבִרְכָא - ולתת לו כוס כדי שיזמן עליו, וּמֵאֵן דְּמִנְע לִיהָ, דָּלָא יִתְחַנְף - ומי שמונע אותו מלברך ובכך לא יתחנך, עליו נאמר 'יִקְבוּהוּ לְאוּם'. ומפרש מה שכתוב 'מוֹנַע בְּר', דורשו הינוקא כתרגומו מלשון בן, והיינו שמונע בנו דָּלָא לְבִרְכָא לְקוּדְשָא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִתְחַנְף בְּמִצּוֹת - שלא יברך

באופן אחר תִּגְנֵנָּה - למדנו בברייתא (ברכות כ:), כָּל בַּר נֶשׁ חַיִּיב בְּבִרְכַּת הַמְּזוּזָן - כל אדם חייב לברך ברכת המזוזן, כשאכל כשיעור פת, וְאִי לֹא יָדַע - ואם הוא אינו יודע לברך ברכת המזוזן, אֶת־תִּיהָ אוֹ בְּנֵי מִבְּרַכִּין לִיהָ - אשתו או בניו מברכים בשבילו, וְתָבֵא מֵאֲרֵה לְתַהוּא גִבְרָא, דָּלָא יָדַע לְבִרְכָא - ותבוא קלה לאותו האיש שאינו יודע לברך, ולא למד לברך, עַד דִּיצְטָרִיף לְאֶת־תִּיהָ וְלִבְנֵי דִיבְרַכִּון לִיהָ - עד שהוא צריך שאשתו ובניו יברכו בשבילו כדי להוציאו ידי חובתו.<sup>1</sup>

אחר שהביא הינוקא הברייתא שאדם שלא יודע לברך אשתו ובניו מברכים בשבילו אמנם תבוא עליו מארה מפני

### מִקְרֹוֹת וְצִיּוּנִים

דקתני וכן מברך לאביו, בשעונה אחריו מה שהוא אומר, והכי אוקמה בירושלמי (ה"ג), וכן דעת הראב"ד. וראה בטור (או"ח סי' קפ"ז) וז"ל: קטן חייב בברכת המזוזן מדרבנן כדי לחנכו במצוות, וההיא דבן מברך לאביו מיירי כשאכל שיעור דרבנן.  
 ו. כמו ששינוי במשנה (ברכות פ"ג מ"א): נשים ועבדים וקטנים פטורין מקריאת שמע ומן התפילין, והייבין בתפילה ובמוזוה ובברכת המזוזן.  
 ז. ראה רש"י (סוכה לח): 'ותבא מאירה', שלא למד, ואם למד תבא לו מאירה שמבזה את קונו לעשות שלוחים כאלה.  
 ח. ראה מה שכתב בבן יהוידע (סוכה לח). שבאר הלשון 'מארה', וז"ל: תבא מארה לאדם וכו', מהרש"א ז"ל דקדק למה נקטו לשון מארה עיין שם. ונראה לי בס"ד כי זה האדם מחוסר אמרה שלא יודע לומר הברכה בפיו, לכן מזה כנגד מזה תתהפך לאמרה החדשה מינינ לאותיות מארה, ויעלה נכון הרמז יותר הדתורה נקראת אמרה כמו שאמרו רבותינו ז"ל בנוטריקון 'אנכי' (שמות כ ב) שהוא ראשי תיבות 'אמרה נעימה כתיבה יחיבה', וכנזכר בשבת (קה). ולכן זה שלא למד תורה כדי שיהא יודע לברך תתהפך לו למארה.  
 ט. אמנם האם יכול לזמן ממש, ראה בהערה לעיל מה שהובא מהגות מהרש"ל, ומה שנחלקו בזה היפה ללב והבן איש חי.

ראוי שיהיה דבר זה שעינו יהיה רעה להשפיע תורה. כי כבר התבאר, כי עצם התורה להשפיע אותה לאחרים, לכך אצל בני אדם אשר יש להם המציאות והם בעולם, אין צריך לומר כי נחשב להם אדם שאינו מלמד תורה לאחר שהוא בעל העדר וקלה שמעדיד התורה, כי עיקר התורה להשפיע אותה ולכן הוא בעל העדר בעצמו עד שהוא ראוי אל קלה, אלא אף עוברי שבמעי אמן שאינם במציאות שהרי עדיין לא יצאו לעולם לכך הם בעלי העדר בעצמם, אפילו הכי זה שמונע הלכה הוא בעל העדר גמור יותר שנותן העדר בתורה השכלית כי אין ראוי שיהיה העדר בתורה, שבשביל התורה נמצא הכל וכדכתיב (ידימה ג' כה) 'אם לא בריתי יומם ולילה חקת שמים וארץ לא שמתיו', ולפיכך אף עוברים שבמעי אמן מקללין אותו שנחשב בעל העדר גם להם, כי אותם שהם עוברים לא נשלם גופם ויש להם העדר בגוף ואין זה העדר כמו ההעדר שהוא בתורה שהיא שכלית. עכ"ל.

ה. וז"ל הגמרא שם: באמת אמרו בן מברך לאביו, ועבד מברך לרבו ואשה מברכת לבעלה, אבל אמרו חכמים תבא מארה לאדם שאשתו ובניו מברכין לו וכו', הכא במאי עסקינן כגון שאכל שיעורא דרבנן, דתי דרבו ומפיק דרבנן. ע"כ. וברשב"א (שם): והא

'יִקְבְּהוּ לְאוֹם', יִקְבְּהוּ מִבְּעֵי לֵיָהּ, אוּ יִקְבְּוּהוּ לְאוֹמִים, דְּהָא דְהָא לְאִם  
 חַד הוּא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (בראשית כה כג) 'וּלְאִם מְלֵאִם יֵאֲמָר', מֵאֵי  
 'יִקְבְּוּהוּ לְאִם'. אֲלָא לְאִם כְּתִיב, לְאִמָּא קְדִישָׁא. יִקְבְּוּהוּ לְהֵא  
 בַר נֶשׁ, דְּמִנְע לְהֵהוּא בַר מְלַבְרַכָּא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.  
 אָנָּא בְּרָא יְחִידָא הוּינָא לְאִמִּי, חָבוּ לִי כְּסָא וְאַבְרָךְ לְמַלְכָּא  
 קְדִישָׁא, דִּיהַב בְּבִיתָא דְאִמִּי, גּוּבְרִין דְחִילָא, דְמַלְיָנָא  
 כְּמִיָּהוּ מַלְיָן תְּקִיפִין, וּזְכִינָא לֹון. וּבְגִין כֶּךָ אָנָּא אַבְרָךְ. וְקוּדְם דְּאֵ  
 אֲתִישַׁב קְרָא עַל תְּקוּנִיהָ, הָא דְשְׂרִינָן בֵּיהּ.

### הַפְתָּר וְהַפְּבֹד

אחר שהקדים הינוקא שבח ומעלת חינוך בניו הקטנים  
 לברך, ושעל ידי הברכות ממשיכים שפע אל השכינה, חזר  
 הינוקא לומר שלכן ראוי ליתן לו כוס של ברכה כיון שהוא  
 נחתגך במצוות ויודע לברך כראוי.

אָנָּא בְּרָא יְחִידָא הוּינָא לְאִמִּי - אני בן יחידי  
 הנני לאמי<sup>י</sup>, הָבוּ לִי כְּסָא וְאַבְרָךְ  
 לְמַלְכָּא קְדִישָׁא - תנו לי כוס ואברך ברכת  
 המזון למלך הקדוש, וגם אודה לו דִּיהַב בְּבִיתָא  
 דְאִמִּי, גּוּבְרִין דְחִילָא - על ששלח לבית אמי  
 אנשים צדיקים גבורי כח, דְמַלְיָנָא כְּמִיָּהוּ  
 מַלְיָן תְּקִיפִין, וּזְכִינָא לֹון - שדיברתי לפניהם  
 דברי תורה תקיפים וחרिפים, וניצחתי אותם<sup>י</sup>,  
 וּבְגִין כֶּךָ אָנָּא אַבְרָךְ - ולכן אני אברך, וְקוּדְם  
 דְּאֵ אֲתִישַׁב קְרָא עַל תְּקוּנִיהָ - וקודם  
 שאברך איישוב את פסוק זה על תיקונו וסודו,  
 והיינו הָא (דף קצ"א ע"ב) דְשְׂרִינָן בֵּיהּ - אותו  
 הפסוק שהתחלנו בו, ועתה יבאר הלשון 'יקבּוּהו'  
 למה הוא בלשון רבים<sup>יב</sup>.

להקדוש ברוך הוא, ולא יתחנך במצוות, עליו  
 נאמר בפסוק 'יִקְבְּהוּ לְאוֹם' ומקשה, יִקְבְּהוּ  
 מִבְּעֵי לֵיָהּ - היה צריך לומר 'יקבּוּהו' [בציר"י  
 תחת ה'] שהוא בלשון יחיד, כמו שממשיך  
 'לאום' שהוא לשון יחיד, או יִקְבְּוּהוּ לְאוֹמִים  
 ששניהם בלשון יחיד, דְהָא לְאִם' חַד הוּא - כי  
 'לאום' הכוונה לאומה אחת, כְּמָה דְאֵת אָמַר  
 כמו שנאמר (בראשית כה כג) 'וּלְאִם מְלֵאִם  
 יֵאֲמָר', אם כן מֵאֵי 'יִקְבְּוּהוּ לְאִם', שפתח  
 בלשון יחיד וסיים בלשון רבים, אֲלָא לְאִם כְּתִיב  
 - חסר ו', ורומז לְאִמָּא קְדִישָׁא - לאם  
 הקדושה שהיא השכינה, 'יִקְבְּוּהוּ לְהֵא בַר נֶשׁ'  
 - יקבּוּהו המלאכים לאותו אדם, והיינו שיפרשו  
 את חטאיו לפניה<sup>יג</sup>, דְמִנְע לְהֵהוּא בַר מְלַבְרַכָּא  
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא - שמנע לאותו בן מלברך  
 להקדוש ברוך הוא, ויהיה אותו אדם מקולל ולא  
 תשפיע לו השכינה את שפע הברכות<sup>יד</sup>.

### מְקוּדוֹת וְצִיּוּנִים

יב. סולם.

יג. רמז להם שאין לו את החסרון של בעל הבית שעל זה תנינן 'בעל  
 הבית בוצע ואורח מברך', מכיון שהבית שייך לאמו והוא אין מתנהג  
 עמם כבעל הבית, ולכן בגלל הטעמים שאומר עדיף שהוא יברך, ראה  
 בוהר לעיל (ק"פ): אמר רבי יהודה להינוקא ברא רחימו דקודשא בריך  
 הוא - בן אהוב של הקדוש ברוך הוא, הא תנינן - הרי למדנו כי בעל  
 הבית בוצע ואורח מברך - ואם כן אנו אורחים ולנו ראוי לברך, אמר ליה  
 הינוקא לחכמים לאו אגא בעל הבית - לא אני מחשיב את עצמי כבעל  
 הבית, ולא אתון אורחין - ואין אתם אורחים שלי, ואם כן כולנו שוים.  
 יד. מקדש מלך.

יז. רמ"ק.

י. והיינו כמו שנבאר לעיל עפ"י המקדש מלך, דאימא קדישא הנוכר  
 בוהר כאן הכוונה למידת מלכות שהיא חשכינה הקדושה שהיא אימא  
 של נשמות ישראל, ובפרט שכאן בוהר מדבר על עונש וקללה שיש  
 לאדם על שמונע חינוך בנו לברכות, זה תלוי במידת מלכות הנקראת  
 'כנסת ישראל', שעל ידי הברכות שבג"י מברכים הם גורמים ברכה  
 והמשכת שפע לשכינה [מלכות], וע"י חסרון הברכה גוזלים הברכה מן  
 השכינה כמובאר בגמ' (ברכות לה) שתהנהג בלא ברכה גוזל אביו ואימו  
 ומבואר בגמ' שאימו היינו כנסת ישראל, והוה שדרש כאן בוהר  
 'יקבּוּהו לאום', שתבוא עליו קללה מאימא, והכוונה לבחינת המלכות  
 ששם נרשם החיסרון של השפע, וחסרון זה גורם שתבוא עליו הקללה.  
 יא. כמו שמבאר זוהר בסמוך.